

Opening mbo-schooljaar Uitblinkers en talenten geven kleur aan debat

Met verdieping en feest opende de MBO Raad op 31 augustus het nieuwe schooljaar voor het mbo en de volwassenen-educatie. Bestuurders, beleidsmakers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven debatteerden sectorgewijs over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Een sprankelende presentatie van mbo-uitblinkers en –talenten zorgde vervolgens voor een uitgelaten stemming in het bomvolle Theater De Flint.

De Nederlandse arbeidsmarkt is gespannen. Personeelstekorten en ongediplomeerde medewerkers in verschillende sectoren maken volgens MBO-Raadvoorzitter Margo Vliegthart pijnlijk duidelijk hoe de Nederlandse arbeidsmarkt ervoor staat. Het aantal mbo-leerlingen is de laatste vijf jaar weliswaar fors gestegen. Van 470.000 naar een half miljoen. Ook het gemiddelde opleidingsniveau nam toe. Dat geeft volgens Vliegthart hoop maar zal de knelpunten in de samenleving niet voldoende kunnen opvangen. “Het is een illusie te denken dat alleen de uitstroom uit het initiële onderwijs het tekort aan arbeidskrachten zal kunnen oplossen”, aldus haar conclusie. Niet alleen omdat er domweg niet genoeg jongeren zijn om aan de personeelsvraag te voldoen, maar ook als gevolg van een mismatch. Er is een vraag naar hoger gekwalificeerd personeel en een aanbodoverschot aan

lager gekwalificeerd personeel. Daarom moet er, aldus Vliegthart, geïnvesteerd worden in leven lang leren. “Opstroom en doorstroom moeten trek in de schoorsteen geven voor mensen met een lagere opleiding.”

De mbo-instituten ondervinden die spanning op de arbeidsmarkt zelf ook. “De gemiddelde leeftijd van medewerkers in de mbo-sector is de hoogste van alle onderwijssectoren. De helft van het personeel is ouder dan 50 jaar. Een simpel rekensommetje leert dat de komende jaren zo’n 25 procent van het personeel door natuurlijk verloop deze onderwijssector verlaat. Vliegthart: “Om dit te kunnen opvangen zijn investeringen in het zittend personeel nodig om hen te behouden en moeten we investeren in de aantrekkelijkheid van het werken in de sector met het oog op het werven van nieuw personeel. Lukt dit niet, dan dreigt een zeer fors lerarentekort.”

Ruimte

Wat betekent die spanning op de Nederlandse arbeidsmarkt voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en hoe spelen scholen en bedrijven daarop in? Tijdens het MBO Debat 2007 stonden die vraagstukken centraal. Sectorgewijs werd een select publiek getraceerd op een debat waarin de actuele situatie, problemen en creatieve oplossingen onder leiding van journaliste en mediaspecialiste Maria Henneman voor het voetlicht kwamen. Het aantal mbo-leerlingen in de techniek sector stijgt de laatste jaren weer naar een absoluut dieptepunt in 2004. Een voorzichtig herstel maar absoluut onvol-

Het groene debat o.l.v. Maria Henneman; links Luc Verburgh, rechts Rien van der Spek, en 2^e rechts George Beers

50 maal talent op het podium

doende om aan de vraag van de markt te voldoen. De 60.000 werkzoekenden met een – te lage of onvoldoende aansluitende – opleiding maken duidelijk dat er heel wat werk aan de winkel is. Regionale samenwerking, ondernemers betrekken bij het onderwijs en wederzijds vertrouwen lijken belangrijke succesfactoren.

De deelname aan de zorgopleidingen vertoont sinds 1998 een permanente groei. Toch is de inschatting dat die stijging niet toereikend zal zijn voor de vraag. In de sector economie is sinds 2003 een afname van het aantal deelnemers. Of de huidige markt voldoende bediend wordt, is niet duidelijk. Zeker is wel dat schoolverlaters uit deze richting goed aan de slag kunnen.

Met zo'n 25.000 is de groene mbo-populatie redelijk constant en kan volgens de MBO Raad behoorlijk in de behoefte van de arbeidsmarkt voorzien worden. Wel is het niet eenvoudig om de diversiteit op de groene arbeidsmarkt te bedienen,

aldus CvB-voorzitter Wellantcollege Luc Verburgh. Hij, George Beers – programmeerder Groene Kennis Coöperatie – en ondernemer Rien van der Spek namen deel aan het groene debat. Om die diversiteit te kunnen bedienen is het volgens Beers ongewenst om allerlei nieuwe opleidingen te creëren. “Scholen moeten meer ruimte krijgen om in te spelen op de ontwikkelingen in de regio.” Die ruimte wordt geboden in de arrangementen die de Groene Kennis Coöperatie initieert. “Ze geven de mogelijkheid om te experimenteren en de successen te verduurzamen.” Experimenten bij Wellantcollege hebben bestuurder Verburgh inmiddels geleerd dat aoc-medewerkers op alle niveaus nog veel moeten leren. “Het gaat niet om wat bestuurders en docenten willen, maar om de leerlingen en hun relaties met bedrijven.” In een project waarin leerlingen gecoacht zouden worden door ondernemers, meldden zich meer coaches dan er leerlingen door docenten beschikbaar

waren gesteld. “Dat is natuurlijk pijnlijk.”

Talent

De feestelijke presentatie van de mbo-uitblinkers 2007 en mbo-talenten vormde een welkome afwisseling na de lange debatronde en gaf een goed beeld van het enthousiasme waarmee mbo-leerlingen hun ambities waarmaken. Zangeres Leonie Jansen praatte de programma-onderdelen aan elkaar, interviewde leerlingen en introduceerde de mbo-uitblinkers van dit jaar. Zij verrasten de tot de nok toe gevulde zaal met een lied met de toepasselijke titel ‘Talent’. OCW-staatssecretaris Van Bijsterveld opende het mbo-schooljaar en reikte de prijzen uit aan de vijftig mbo-uitblinkers waaronder vier uit het aoc-onderwijs: Karen Welber, (Clusius College), Henrike Bannink (AOC de Groene Welle), Robert Euwe (Helicon Opleidingen) en Carolien Jordaan (Wellantcollege). □